

Írta: ZALA ZSIGMOND lőv. biz. tag

A parlamenti tárgyalás alatt álló felértékelési javaslat a törvényhatóságok tartozásait kivonta a felértékelés alól. Az ellenzék kemény munkájának tudható be, hogy a javaslaton némi változás történt. Ezek a változások inkább csak erkölcsi eredményeknek mondhatók, mert a javaslat devalorizációs szellemén semmi változtatás nem történt.

Ilyen erkölcsi eredménynek mondható a pénzügyminiszternek abbéli kijelentése, hogy a törvényhatóságokat a törvényjavaslat nem kötelezi ugyan tartozásaik visszafizetésére, de nem is tiltja, hogy a fizetni tudó és akaró törvényhatóság tartozásait hitelezőivel vagyoni és egyéb viszonyainak megfelelőleg rendezze. A pénzügyminiszter e magyarázatával a felértékelés minden erkölcsi ódiomát a törvényhatóságokra hártotta át. Kétségtelen, hogy a hitelezőkkel leendő meg egyeztetést, a törvényjavaslatnak az a rendelkezése, hogy a törvényhatóságok tartozásait a felértékelés alól kivonta, a hatóságoknak nagyban megkönnyítette. Nem lehetetlen, hogy e rendelkezés törvényerőre való emelésének ez volt a főcélja.

Ha már most a székesfőváros szempontjából azt vizsgálom, hogy mennyiben tud és akar a pénzügyminiszter felhatalmazásával élvé anyagi kötelezettségének eleget tenni,

akkor minden fővárosi polgárra, tehát adós és hitelezőre egyaránt, örömmel állapíthatom meg, hogy a székesfőváros ma, a háború után, sokkal kedvezőbb anyagi viszonyok között van, mint volt a háború előtti években.

Vagyonát, saját kimutatása szerint, a háború kitörése óta megháromszorozta.

Bevételei megkétszereződtek, ezzel szemben adósságainak tőke- és kamatszolgálatása a bevételekhez viszonyítva, 6%-kal csökkent. Ezekből tehát tárgyilagosan megállapítható, hogy a főváros anyagi helyzete a mai súlyos gazdasági viszonyok figyelembe vétele mellett is, lehetővé teszi egy mind a két érdekeltet — hitelezőt és adóst — kielégítő felértékelés foganatosítását. A főváros törvényhatósága pedig, amelyben a főváros minden kereseti és társadalmi rétege képviselve van, kétségtelenül a lehetőség ha tárain belül rendezni akarja a tartozásait amiről maga Sipőcz Jenő polgármester, akihez e tárgyban mult év április havában interpellációt intéztem, válaszában tanúságot tett, mondván, hogy: „mindnyájan ismerjük azt a nehéz és szomorú helyzetet, amelybe a koronakötvények tulajdonosai jutottak; a főváros nincs abban a helyzetben, hogy külön kezeltetést indíthasson meg, hanem a fővárosnak meg kell várnia az állami kormányzatnak, nevezetesen a törvényhozásnak intézkedését ebben a kérdésben“.

A pénzügyminiszter fenti kijelentésével

Kibocsátási év	Kölcsonösszeg milliókban	1923-ig kisorsoltatott milliókban	Ma fennálló tartozás milliókban	A befizetések jelen volt arany-árfolyam	Ma fennálló tartozás aranyértékben, milliókban
1897	100	31	69	100%	69
1903	46.05	12	34½	100%	31.5
1916	80		80	66%	52.8
1916	150		150	40%	60
1920	200		200	3%	6
	576.5		533½		222.3

A főváros tehát ezidőszert 222 millió koronával tartozik. Ez összeg 30 százalékos valorizáció esetén 67 millió aranykorona, illetve 76 millió pengőre redukálódik.

A főváros kibocsát 152 millió pengőről

nemcsak a lehetőségét adta meg, hanem egyenesen

erkölcsi köteletségévé tette a fővárosnak a kérdés rendezését.

Ezekután a hitelezők türelmetlenül várják a podeszta beigért kezdeményezését. Nincs a törvényhatóságnak egyetlenegy tagja sem, akármelyik párthoz tartozik is, aki erkölcsösnek, jogosnak vagy indokoltnak tartaná, hogy a megguzdagodott adós az elszegényedett hitelezővel szemben adósságának megfizetését megtagadhatná.

A főváros tartozásának rendezése egy újabb kölcsön kibocsátásával kapcsolatosan volna megoldható.

A fővárosnak az autbuszjáratok megindításához nagyobb kölcsönre lesz szüksége. A jelenlegi úburkolatok nem alkalmasak a hatalmas járművek rázásának ellensúlyozására s így nem is gazdaságosak. Az úttek átépítése, hogy ezek az autbuszforgalom lebonyolítására megfelelőek legyenek, 20—25 millió pengő beruházást igényelnek.

Ennek az összegnek külföldön való megszerzése rontaná az amúgy is erősen passzív mérlegünket, tehát nemzetgazdasági szempontból sokkal előnyösebb ezt az összeget

belföldi kölcsön formájában megteremteni.

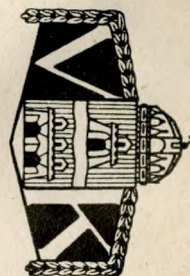
Nem is szólva arról, hogy a külföldről való igénybevételt megnehezítené az a körülmény, hogy a fővárosi kölcsönkötvények egyrésze külföldiek kezében van, akik ilyen kölcsön kontrahálásának alkalmával azokat fizetés végett okvetlenül prezentálnák.

A kölcsönnek belföldön való megszerzéséhez hiányoznak viszont a szubjektív feltételek. Nem kapná meg a főváros a kölcsönt belföldön, mivel nem akadna olyan ember, aki pénzt kölcsön adná mindaddig, amíg a főváros belső kölcsönéinek ügyét a hitelezők megnyugvására nem rendezzi. De egy külső kölcsön felvételénél is, mint fentebb már vázoltam, jelentkezni fognak a külföldön levő címletek beváltás céljából és mindig számolni kell azzal, hogy a hitelképesség elbírálásánál súlyosan latba esik az a körülmény, hogy a fővárosnak még rendezetlen adósságai vannak.

Egy új kölcsön felvétele tehát csak a még fennálló tartozások rendezésével kapcsolatosan oldható meg.

A két kérdés összekapcsolását úgy képzelem el, hogy a székesfőváros új kötvényeket bocsát ki, amelyeknek 50 százaléka a régi kötvények beváltására szolgál, 50 százalékat pedig a régi kötvénytulajdonosok, kik címeleiket új kötvényekre cserélik be, fizetik be a főváros pénzlárába. A főváros rendezetlen adósságai a következők:

Ké-nyomt. XX. cs. 23. sz.

Hogyan rendezze a főváros az adósságait?

1020 újságik...

Osztályozás

385.6

1928

Szerző: Zala Zsigmond
 Cím: Hogyan rendezze a főváros az adósságait?
 Forrás: Magyar Értelmező Kézirat (1928. 2. 23.) (106) (Köt. v. füz.)

Székesfővárosi Helyi Önkormányzat 1926 — 8891